

BOSHLANG'ICH SINFLARDA INFORMATIKA FANINING O'QUVCHILARNING TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI

Komekova Miyasar Medet qizi

*Qoraqalpog'iston Respublikasi Nukus tumani
7-son maktab boshlang'ich sinf o'qituvchisi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda informatika fanining o'qitilishi orqali o'quvchilarda tafakkur jarayonlarini, xususan, mantiqiy, algoritmik va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishdagi ahamiyati yoritilgan. Informatika darslari bolalarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularni muammolarni hal qilishga, izchil fikrlashga va zamonaviy texnologiyalar bilan samarali ishlashga o'rgatadi. Maqolada shuningdek, informatika fanining erta bosqichda o'rgatilishi bolalarda intellektual salohiyatning yuksalishiga qanday ta'sir ko'rsatishi haqida ilmiy-pedagogik tahlil berilgan.*

Kalit so'zlar: *Mantiqiy fikrlash, algoritmik tafakkur, tanqidiy fikrlash, axborot texnologiyalari, didaktika, innovatsion yondashuv.*

Аннотация: *В данной статье освещается значение преподавания информатики в начальных классах в формировании мыслительных процессов у учащихся, в частности, навыков логического, алгоритмического и критического мышления. Уроки информатики повышают интерес детей к обучению, учат их решать проблемы, последовательно мыслить и эффективно работать с современными технологиями. В статье также представлен научно-педагогический анализ того, как раннее обучение информатике влияет на развитие интеллектуального потенциала у детей.*

Ключевые слова: *Логическое мышление, алгоритмическое мышление, критическое мышление, информационные технологии, дидактика, инновационный подход.*

Abstract: *This article highlights the importance of teaching computer science in primary grades in the formation of thinking processes in students, in particular, logical, algorithmic, and critical thinking skills. Computer science lessons increase children's interest in learning, teach them to solve problems, think consistently, and work effectively with modern technologies. The article also provides a scientific and pedagogical analysis of how teaching computer science at an early stage affects the development of children's intellectual potential.*

Keywords: *Logical thinking, algorithmic thinking, critical thinking, information technology, didactics, innovative approach.*

Zamonaviy jamiyatda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari hayotimizning barcha sohalariga kirib kelgan. Shu boisdan, boshlang'ich sinflarda informatika fanini o'qitish nafaqat texnik bilimlarni berish, balki o'quvchilarning tafakkurini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Boshlang'ich sinflarda informatika kursi katta umumta'lim imkoniyatlariga ega bo'lib, mantiqiy va algoritmik fikrlashni rivojlantiradi. Uzoq muddatli tadqiqot ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, barcha umumta'lim fanlari bo'yicha bilim sifatining o'sishi kuzatilmoqda. Informatika darslarida olingan mulohaza yuritish va xulosa chiqarish ko'nikmalari bolaning umumiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Kichik maktab yoshidagi bolalarning hisoblash texnikasiga bo'lgan katta qiziqishlari va idroklarining yangiligi, informatika bilan shug'ullanishdagi quvonchlari qiyin metodik to'siqlarni yengib o'tishga imkon beradi. 1-4-sinf o'quvchisi, odatda, ma'lumot oladi, ammo u bilan ishlashni hali bilmaydi. Informatika aynan axborotni qabul qilish, to'plash, qayta ishlash, uzatish va taqdim etish usullarini o'rgatadi. Yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda darslarda ko'plab o'yinlar, qiziqarli misollar va masalalar qo'llaniladi, ular asosida ma'lum tushunchalar kiritiladi. Darslarda nafaqat mantiqiy fikrlashni, balki obrazli, intuitsiya, reaksiya tezligi, fikrlash tezligini rivojlantirish, nutqni rivojlantirish muhimdir. Shuningdek, 7-9 yoshli bolalar faoliyat turlarini tez-tez almashtirishni talab qilishlari va bu yoshda yangilikni "o'zlashtirish" va uning turlarini o'zlashtirishga tayyorlik qobiliyatiga ega bo'lishlari ham hisobga olinadi.

1. Tafakkur rivojlanishining mohiyati

Tafakkur — insonning dunyoni anglash, muammolarni hal etish, qaror qabul qilish qobiliyatidir. Boshlang'ich yoshda shakllanadigan tafakkur kelajakdagi bilim olish va ijodiy faoliyatning asosi hisoblanadi. Shu sababli, ta'lim jarayonida tafakkurni rivojlantirishga katta e'tibor qaratish zarur.

2. Informatika fani va tafakkur

Informatika — bu axborotlarni qabul qilish, saqlash, qayta ishlash va uzatish fanidir. U mantiqiy fikrlash, analitik yondashuv va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Boshlang'ich sinflarda informatika orqali o'quvchilar:

☐ Mantiqiy tafakkurini rivojlantiradi: Algoritmilar yaratish va bajarish orqali ular voqealarni tartibga solishni o'rganadilar.

☐ Muammolarni yechish qobiliyatini oshiradi: Dasturlash yoki mantiqiy o'yinlar orqali kichik muammolarni bosqichma-bosqich hal qilish ko'nikmasi paydo bo'ladi.

☐ Ijodkorlikni rag'batlantiradi: Raqamli texnologiyalar yordamida yangi loyihalar yaratish va o'z fikrlarini ifodalash imkoniyati tug'iladi.

☐ Konsentratsiya va diqqatni kuchaytiradi: Kompyuter va dasturiy vositalar bilan ishlashda diqqatni jamlash zarurati paydo bo'ladi.

3. Boshlang'ich sinflarda informatika o'qitishning metodikasi

Boshlang'ich sinflarda informatika o'qitishda o'yinlar, interaktiv dasturlar, grafik va animatsiyalar keng qo'llaniladi. Bu nafaqat bilim olishni osonlashtiradi, balki o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va tafakkur jarayonini faol qiladi.

O'qituvchilar o'quvchilarga oddiy algoritmilar yaratishni, blokli dasturlash vositalarida ishlashni o'rgatishlari mumkin. Masalan, Scratch kabi dasturlar bolalarga mantiqiy fikrlashni o'rgatishda samarali hisoblanadi.

4. Informatika fanining ijtimoiy ahamiyati

Bugungi kunda har bir inson uchun axborot texnologiyalarini bilish zarurdir. Boshlang'ich sinflarda informatika fanini o'rgatish orqali nafaqat tafakkur, balki kelajakda muvaffaqiyatli bo'lish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar ham shakllanadi. Shu bilan birga, yosh avlodning texnologiyalarga bo'lgan qiziqishi ortadi va ularni mustaqil ravishda o'rganishga undaydi.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki boshlang'ich sinflarda informatika fanining o'quvchilarning tafakkurini rivojlantirishdagi o'rni beqiyosdir. Bu fan nafaqat texnik bilimlarni berish, balki mantiqiy fikrlash, muammolarni hal qilish, ijodkorlik va diqqatni rivojlantirishda asosiy vosita hisoblanadi. Shu bois, maktab dasturlarida informatika faniga alohida e'tibor qaratish va metodikalarni takomillashtirish muhimdir.

ADABIYOTLAR:

1. Волошкина М.И. Активизация познавательной деятельности младших школьников на уроке математики // Начальная школа. – 2010. – № 9/10. – С.15 – 18.
2. Зубрилин А.А. Место занимательных задач в обучении информатике //Применение новых технологий в образовании. – Троицк, 2011. – С. 29 – 32.
3. Курбатов В.И. Как развивать свое логическое мышление. – Ростовн/Д.: Феникс, 2010. – 88 с.
4. Тихомирова Л.Ф. Упражнения на каждый день: логика для младших школьников: популярное пособие для родителей и педагогов. – Ярославль: Академия развития, 2011. – 144 с.